

XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH TUYÊN QUANG GIAI ĐOẠN 2016-2018

Vũ Tuấn Hà*

Tóm tắt:

Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới tại các xã trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang được triển khai thực hiện toàn diện trong giai đoạn 2016-2018. Kết quả thực hiện trong giai đoạn này đã làm thay đổi diện mạo khu vực nông thôn, đời sống vật chất và tinh thần của người dân được nâng lên, hệ thống cơ sở vật chất được đầu tư xây dựng theo hướng ngày một đồng bộ, hiện đại, đáp ứng nhu cầu sản xuất và dân sinh.

Trong bối cảnh vẫn còn gặp nhiều khó khăn, song với sự vào cuộc quyết liệt của cả hệ thống chính trị và nhân dân, đến hết năm 2018, toàn tỉnh có 30 xã đạt chuẩn nông thôn mới (chiếm 23,26%), tăng 20 xã so với năm 2015; tiêu chí bình quân trên xã tăng từ 10 tiêu chí/xã năm 2015 lên 13,12 tiêu chí/xã năm 2018. Kết quả thực hiện tiêu chí cụ thể như sau:

- + Nhóm 1: Xã đạt chuẩn 19 tiêu chí: 30 xã, chiếm 23,26%.
- + Nhóm 2: Xã đạt từ 15-18 tiêu chí: 7 xã, chiếm 5,43%.
- + Nhóm 3: Xã đạt từ 10-14 tiêu chí: 80 xã, chiếm 62,02%.
- + Nhóm 4: Xã đạt từ 7-9 tiêu chí: 12 xã, chiếm 9,3%.
- + Nhóm 5: Xã đạt dưới 6 tiêu chí: 0 xã.

Có 129/129 xã đã hoàn thành công tác lập quy hoạch và đề án xây dựng nông thôn mới được phê duyệt theo quy định. Trong giai đoạn 2016-2018, có 59/129 xã đã được hỗ trợ kinh phí và tổ chức triển khai cắm mốc theo quy định.



Đồng chí Châu Văn Lâm, Bí thư Tỉnh ủy và đồng chí Phạm Minh Huân, Chủ tịch UBND tỉnh đến kiểm tra và làm việc về tình hình xây dựng nông thôn mới tại xã Kim Quan (Yên Sơn), ngày 5/10/2019

(1) **Phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội:** Với nguồn kinh phí hỗ trợ từ trung ương, kết hợp lồng ghép các chương trình, dự án và cơ chế chính sách hỗ trợ của tỉnh thực hiện trên địa bàn, tỉnh đã ưu tiên và đầu tư xây dựng hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn, kết quả:

- Về Giao thông: Giai đoạn 2016-2018 đã thực hiện bê tông hóa được 307,5 km đường giao thông nông thôn (đường trục xã, liên xã 38,05 km; đường trục thôn,

* Cục Thống kê tỉnh Tuyên Quang

xóm 32,19 km; đường ngõ xóm 7,38 km; đường nội đồng 229,8 km). Hết năm 2018 đã có 48 xã đạt tiêu chí, đạt 37,21%.

- Về Thủy lợi: Để chủ động tưới tiêu cho sản xuất, đã có 145 công trình thủy lợi được xây dựng tu sửa, kiên cố hóa 342,22 km kênh mương. Đây là 1 trong những tiêu chí có số xã đạt cao nhất. Hết năm 2018 có 128 xã đạt tiêu chí, đạt 99,22%.

- Về Điện: Để nâng cao đời sống và tinh thần, hệ thống điện nông thôn được quan tâm đầu tư xây dựng, đã xây mới và cải tạo nâng cấp 173 công trình trạm biến áp, 290 km đường dây trung áp, 235 km đường dây hạ áp. Đến hết năm 2018 có 107 xã đạt tiêu chí, đạt 82,95%.

+ Về Trường học: Để nâng cao chất lượng học và tạo môi trường thân thiện thu hút học sinh vùng sâu, vùng xa đến trường. Giai đoạn này đã đầu tư xây dựng trên 230 công trình mầm non, tiểu học và trung học cơ sở (trường học, phòng học và một số công trình phụ trợ của trường học). Hết năm 2018 có 47 xã đạt tiêu chí, đạt 36,43%.

+ Về Cơ sở vật chất văn hóa: Công trình nhà văn hóa thôn, nhà văn hóa xã, sân thể thao thôn xã, sân thể thao thôn là nơi tập trung thu hút bà con nông dân sau những ngày làm việc vất vả. Do đó, việc xây mới, nâng cấp các công trình này cũng luôn được quan tâm. Trong giai đoạn 2016-2018 đã có 390 công trình được hoàn thành. Hết năm 2018 có 35 xã đạt tiêu chí, đạt 27,13%.

+ Về Cơ sở hạ tầng thương mại nông thôn: Tập chung đầu tư xây dựng, nâng cấp cải tạo chợ nông thôn, đáp ứng nhu cầu giao thương hàng hóa cho nhân dân, với nguồn lực huy động xã hội hóa và các nguồn vốn hợp pháp. Hết năm 2018 có 98 xã đạt tiêu chí, đạt 75,97%.

+ Về Thông tin và Truyền thông: 100 xã có điểm bưu điện văn hóa xã, các xã đã được phủ

sóng điện thoại di động. Hầu hết người dân khu vực nông thôn được sử dụng các dịch vụ bưu chính viễn thông thuận tiện. 100% số xã trên địa bàn tỉnh đã có ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý điều hành. Áp dụng thuê phần mềm quản lý văn bản điều hành công việc do viễn thông Tuyên Quang cung cấp. Hết năm 2018 có 123 xã đạt tiêu chí, đạt 95,35%.

+ Về Nhà ở dân cư: Công tác xóa nhà tạm dột nát rất được các cấp, các ngành trong tỉnh quan tâm thực hiện; vận động các hộ gia đình nâng cấp, xây dựng nhà ở đạt chuẩn theo quy định. Hết năm 2018 có 36 xã đạt tiêu chí, đạt 27,91%.

+ Về Cơ sở vật chất Y tế: Mạng lưới trạm Y tế được củng cố đầu tư nâng cấp về cơ sở vật chất và nhân lực để đáp ứng yêu cầu khám chữa bệnh của nhân dân. Hết năm 2018 có 97 xã đạt tiêu chí, đạt 75,19%.

(2) *Tổ chức sản xuất*: Đến nay các huyện, các xã đã triển khai thực hiện các mô hình phát triển sản xuất, tập trung vào một số lĩnh vực: Phát triển chăn nuôi trâu, cá đặc sản, trồng rau an toàn; trồng chè; trồng cây ăn quả... Công tác giảm nghèo và an sinh xã hội được quan tâm hỗ trợ thực hiện: 54 xã đạt tiêu chí về thu nhập; 56 xã đạt tiêu chí về hộ nghèo; 129 xã đạt tiêu chí về lao động có việc làm; 107 xã đạt tiêu chí về tổ chức sản xuất.

(3) *Văn hóa - môi trường*:

- Về Văn hóa: Công tác quy hoạch quỹ đất xây dựng hệ thống thiết chế văn hóa theo quy chuẩn của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch gắn với xây dựng nông thôn mới đã được chú trọng. Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" ngày càng đi vào chiều sâu và

➤ ➤ ➤ THÔNG KÊ VÀ CUỘC SỐNG

chất lượng, góp phần nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, ổn định chính trị, bảo đảm quốc phòng, an ninh, giữ gìn môi trường văn hóa lành mạnh ở cơ sở. Năm 2018, có 86% số hộ đạt danh hiệu "Gia đình văn hóa"; 72% thôn, bản đạt danh hiệu "Thôn, bản, tổ dân phố văn hoá". Các phong trào văn hóa văn nghệ, thể thao quần chúng và thể thao phát triển mạnh cả về số lượng và chất lượng.

- Về Môi trường và an toàn thực phẩm: Nhờ làm tốt công tác tuyên truyền, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về công tác bảo vệ môi trường nên người dân nông thôn đã tích cực hưởng ứng công tác vệ sinh môi trường, trồng và bảo vệ cây xanh, cải tạo công trình vệ sinh, thu gom và xử lý rác thải, tạo cảnh quan sạch đẹp. Tỷ lệ người dân được sử dụng nước hợp vệ sinh trên 83% (trong đó tỷ lệ người dân sử dụng nước sạch theo quy định đạt 58%). Hết năm 2018 có 31 xã đạt tiêu chí.

(3) *Hệ thống chính trị*: Tiếp tục củng cố và nâng cao chất lượng hoạt động của các tổ chức trong hệ thống chính trị ở cơ sở. Công tác đào tạo nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ được quan tâm, cơ bản đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã trên địa bàn tỉnh đã đạt chuẩn về chuyên môn theo quy định hiện hành của Nhà nước. Xây dựng lực lượng dân quân vững mạnh rộng khắp. Công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật cho nhân dân được thực hiện thường xuyên, góp phần nâng cao nhận thức của người dân về công tác an ninh trật tự, an toàn xã hội, phòng chống các loại tội phạm, kết quả:

- Về Hệ thống chính trị và tiếp cận pháp luật: Hết năm 2018 có 115 xã đạt tiêu chí.

- Về Quốc phòng và an ninh: Hết năm 2018 có 113 xã đạt tiêu chí.

(4) *Huy động nguồn lực thực hiện Chương trình giai đoạn 2016-2018*: Tổng nguồn lực huy động để thực hiện Chương trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn tỉnh đạt khoảng 6.037 tỷ đồng, trong đó:

- Vốn ngân sách hỗ trợ trực tiếp cho Chương trình nông thôn mới: 1.100 tỷ đồng, gồm: Ngân sách trung ương 419 tỷ đồng, chiếm 38,08%; Ngân sách tỉnh: 605,7 tỷ đồng, chiếm 55,03%; Ngân sách huyện, xã: 75,8 tỷ đồng, chiếm 6,89%.

- Vốn lồng ghép từ các chương trình, dự án: 876,29 tỷ đồng.

- Vốn tín dụng: 3.318,7 tỷ đồng.

- Vốn doanh nghiệp: 344,7 tỷ đồng.

- Vốn huy động của cộng đồng dân cư: 383,3 tỷ đồng, chiếm 2,58%.

- Vốn huy động hợp pháp khác (từ các Quỹ): 13,091 tỷ đồng.

Tóm lại, chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới tại các xã trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang đã được triển khai thực hiện đồng bộ, tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức và cách làm của các cấp ủy đảng, chính quyền và nhân dân đồng thuận trong việc thực hiện chương trình. Đời sống vật chất, tinh thần của người dân nông thôn được cải thiện và từng bước được nâng cao. Diện mạo nông thôn từng bước được đổi mới; cơ sở hạ tầng được quan tâm đầu tư nhiều; vệ sinh môi trường được cải thiện; hệ thống chính trị ổn định, an ninh trật tự được giữ vững. Tuy nhiên vẫn còn hạn chế do địa hình chia cắt, dân cư phân bố không đồng đều, tỷ lệ hộ nghèo cao, hạ tầng phục vụ đời sống sinh hoạt và sản xuất của người dân còn khó khăn, nguồn lực để đầu tư để thực hiện các tiêu chí về hạ tầng như: Giao thông, thủy lợi, trường

học, trạm Y tế, cơ sở vật chất văn hóa... Việc liên kết trong sản xuất nông sản hàng hóa chưa nhiều, thiếu bền vững. Sản xuất theo quy chuẩn còn ít, giá trị thu nhập trên đơn vị diện tích canh tác còn thấp. Nhận thức về vai trò 'chủ thể' của người dân ở một số nơi còn hạn chế nên vẫn có tư tưởng trông chờ vào sự đầu tư của Nhà nước; một số nơi cấp ủy, chính quyền chưa kiên quyết trong việc chỉ đạo, điều hành tổ chức thực hiện Chương trình.

Để giải quyết các vấn đề còn tồn tại hạn chế, cần thực hiện tốt các vấn đề sau:

Một là, phải có sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo quyết liệt, thường xuyên của cấp ủy đảng, chính quyền, huy động được sự tham gia của cả hệ thống chính trị và người dân. Xây dựng kế hoạch thực hiện chi tiết, có sự phân công rõ trách nhiệm đối với từng cấp, từng ngành và người thực hiện. Xác định rõ việc nào dân làm, việc nào Nhà nước hỗ trợ.

Hai là, thường xuyên tuyên truyền, nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân hiểu rõ về mục đích, ý nghĩa, tầm quan trọng của Chương trình xây dựng nông thôn mới và xác định được chủ thể" của người dân.

Ba là, tập trung ưu tiên phát triển sản xuất để nâng cao thu nhập; xây dựng cơ sở hạ tầng thiết yếu phục vụ trực tiếp cho người dân theo nguyên tắc "Dân làm, Nhà nước hỗ trợ".

Bốn là, tăng cường kiểm tra, giám sát, đôn đốc quá trình thực hiện, tổng kết, rút kinh nghiệm để nhân ra diện rộng. Kịp thời biểu dương, khen thưởng những cá nhân, tập thể có thành tích đóng góp tích cực trong việc huy động nguồn lực xây dựng nông thôn mới./.

Tài liệu tham khảo:

1. Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Tuyên Quang (2018), *báo cáo kết quả thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới của các Sở, ngành trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang*;
2. Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Tuyên Quang (2018), *Ấn phẩm tuyên truyền về xây dựng nông thôn mới năm 2018*;
3. <http://nongthonmoituyenquang.gov.vn>.

Ngày 03/10/2018, Ủy ban Nhân dân tỉnh Tuyên Quang đã ban hành Quyết định số 269/QĐ-UBND về việc ban hành Bộ tiêu chí, chỉ tiêu xã nông thôn mới nâng cao trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang giai đoạn 2018-2020, đây là cơ sở để các xã đã được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới tiếp tục phấn đấu để đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao.

Theo đó, để đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao các xã phải đảm bảo 02 điều kiện: (1) Đã được công nhận xã đạt chuẩn nông thôn mới; (2) Đạt 18 tiêu chí (37 chỉ tiêu) quy định về xã nông thôn mới nâng cao, gồm: Quy hoạch; Giao thông; Thủy lợi; Điện; Trường học; Thông tin và Truyền thông; Nhà ở dân cư; Quản lý, sử dụng công trình kinh tế xã hội; Thu nhập; Hộ nghèo; Tổ chức sản xuất; Lao động có việc làm; Giáo dục và Đào tạo, Y tế; Văn hóa; Cảnh quan và môi trường; An ninh trật tự; Hành chính công. So với Bộ tiêu chí quốc gia về xã nông thôn mới giai đoạn 2016-2020, Bộ tiêu chí nâng cao có 02 tiêu chí mới gồm tiêu chí: Quản lý, sử dụng công trình hạ tầng kinh tế - xã hội và tiêu chí Hành chính công.